

GRAND DESIGN EN DE ENCI-GROEVE

Mergelwinning leidt tot maatschappelijke discussies. Daarin lijken natuurontwikkeling en economie vaak lijnrecht tegenover elkaar te staan. Zowel ENCI als haar Belgische zusterbedrijf CBR zien het als hun maatschappelijke verantwoordelijkheid de belangen van natuur en landschap zo goed mogelijk te integreren in de eigen bedrijfsvoering. Een nieuw initiatief op dit vlak is het 'Grand Design', een studie die in beeld brengt welke win-winsituaties denkbaar zijn op het grensvlak van natuurontwikkeling en economie. Zowel de Belgische als Nederlandse zijde van de Sint-Pietersberg worden daarin meegenomen.

De Eerste Nederlandse Cement Industrie (ENCI) startte in 1926 haar activiteiten aan de voet van de Sint-Pietersberg, waar de voor de cementproductie noodzakelijke mergel werd gewonnen. In de loop der jaren is hierdoor een groeve ontstaan. De mergelwinning in de Sint-Pietersberg is onderwerp van voortdurende maatschappelijke discussies. Een belangrijk bezwaar dat daarbij vaak naar voren wordt gebracht is de aantasting van de natuur. En het moet gezegd: natuurlijk betekent een groeve een ingreep in het bestaande landschap. Recente studies tonen echter aan dat diezelfde mergelwinning, zowel bij de exploitatie als bij het afwerken van de mergelgroeven, ook unieke kansen biedt voor natuurontwikkeling (rapport Verborgten Valleien).

In de komende tijd zijn er twee routes waarlangs de belangen van mergelwinning en die van de natuur elkaar ontmoeten. Allereerst is er het officiële traject: voor het voortzetten van de mergelwinning in de ENCI-groeve is een MER-studie noodzakelijk. De overheid heeft in de richtlijnen van deze MER-studie opgenomen dat onderzoek naar compensatie van eventuele natuuraantasting door de huidige en toekomstige activiteiten op basis van Europese en nationale wetgeving moet worden uitgevoerd.

Naast deze wettelijk verplichte route, die in feite gericht is op schadepreventie en/of herstel, is een tweede benadering ingezet: het Grand Design. Dit initiatief van

ENCI en CBR moet een visie opleveren die de ambitie heeft om de op het eerste oog tegenstrijdige activiteiten van mergelwinning en natuurontwikkeling op een maatschappelijk verantwoorde wijze te combineren. Doel is om vanuit een integrale en vooral grensoverschrijdende benadering, die niet alleen de groeve zelf maar ook de bredere omgeving (Plateau van Caestert, Jekerdal, Sint-Pietersberg, stadsrand Maastricht) in beeld brengt, een win-winsituatie te creëren voor natuur en economie. Het economische belang wordt daarbij overigens breder gezien dan alleen het belang van de mergelwinning. Ook de rol van recreatie en toerisme, landbouw en stadsontwikkeling kunnen hierbij in beeld komen.

De visie zal worden opgesteld door Bureau Strooming, in samenwerking met de Universiteit van Luik en onder begeleiding van een stuurgroep. In deze stuurgroep zijn de huidige en de toekomstige eigenaren van de gronden in het studiegebied vertegenwoordigd. Een doorsnee van de andere belanghebbende partijen in het gebied (Gemeenten, Waterschap, etcetera) is in eerste instantie via een interviewronde betrokken.

De ambitie houdt overigens niet op bij het opstellen van een visie. Belangrijk is dat ook zo snel mogelijk wordt gestart met het realiseren ervan. Als een van de eerste stappen in het project Grand Design hebben CBR en ENCI enkele van hun eigendommen in het studiegebied overgedragen. CBR heeft het gebied Caestert overgedragen aan de Region Wallon (Waalse deel) en Natuurpunt (Vlaamse deel). ENCI heeft een heringericht deel van de groeve via de provincie Limburg overgedragen aan de Vereniging Natuurmonumenten. Daarnaast is Stichting Ark reeds gestart met een communicatie- en excursieprogramma, om een grotere bekendheid te geven aan de natuurwaarden die zich in en om de groeve ontwikkelen.

Rob Huydts,
ENCI-Maastricht B.V.

(illustratie: Jeroen Helmer).